

„Tranzitszolgáltatások nyilvános helyhez kötött telefonhálózatban” nagykereskedelmi piacról a 2. piacelemzési körben hozott határozat rövid összefoglalása

A határozat száma: DH-26157-15/2007. (2007.12.18.)

I. A vizsgált piac megnevezése, a piac meghatározása

A piacmeghatározás során a Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa (a továbbiakban: **Tanács**) az Európai Bizottság 2003/311/EC sz. 2003. február 11-én megjelent Ajánlása (a továbbiakban: **Ajánlás**) Mellékletében 10. számmal jelölt, a címben szereplő piacot elemezte. A piacmeghatározás során a Tanács meghatározta a szolgáltatások pontos tartalmát, a piac megnevezését és a jogszabályokban meghatározott fogalmakat alapul véve.

A **tranzit forgalmi szolgáltatás**: a hívás továbbítása egyik összekapcsolási pontról a másik összekapcsolási pontra. A hatóság által nyilvántartott szolgáltatások között a fenti tranzit szolgáltatás explicit módon nem szerepel, így a Tanács meghatározta, hogy az adott piacon a tranzit szolgáltatások fogalmkörébe azon összekapcsolási szolgáltatások tartoznak:

- amelyek ellenértékét a szolgáltató másik, belföldi elektronikus hírközlési szolgáltatótól kapja, amely szolgáltató által használt hálózat
- a vizsgált tranzit árbevétellel rendelkező szolgáltatóhoz összekapcsolási ponton keresztül csatlakozik, és
- amely tranzit összeköttetésen keresztül felépülő hívások harmadik szolgáltató hálózata felé valamely másik összekapcsolási ponton keresztül kerülnek továbbkapcsolásra, beleértve a nemzetközi (külföldi) szolgáltatót is.

A kiskereskedelmi piacon realizált tranzit hívásokkal kapcsolatosan a Tanács megállapította, hogy mind a közvetítőválasztással mind a behívókártyás szolgáltatás révén megvalósuló hívások műszaki értelemben tranzit hívásnak minősülnek, hiszen a közvetítő szolgáltatók kötelesek voltak az így felépülő hívásokat az oda irányuló hívások esetén más szolgáltatók hálózatába továbbítani. Azonban a fent említett szolgáltatásokkal megvalósuló tranzit forgalom nem jelenik meg a közvetítő-, illetve a közvetítőválasztást igénybevevő szolgáltatók közötti nagykereskedelmi tranzit szolgáltatásként. Egyébként a közvetítőválasztásos, illetve behívókártyás hívások ellenértékét a szolgáltató nem a nagykereskedelmi piac árbevételéből, hanem az előfizetők által fizetett díjakból fedezi, így ezen hívások nem tartoznak a tranzit piachoz.

Mindezek alapján a vizsgált piacon bejelentett szolgáltatás alapvető jellemzői a következők:

- telefonhívás továbbítása egyik összekapcsolási pontról a másik összekapcsolási pontra, az igénybevevő szolgáltató hálózati jelzései által meghatározott irányban,
- forgalommérés és a forgalmi díjak számlázása a szolgáltatást igénybevevő szolgáltató felé,
- együttműködés a szolgáltatást igénybevevő szolgáltatóval a hibakeresés és a hibaelhárítás terén,
- kiegészítő szolgáltatások.

A piacmeghatározás során a Tanács a 10. számú vizsgált nagykereskedelmi piachoz tartozó kiskereskedelmi piaco(ka)t is megvizsgálta, mivel a kiskereskedelmi piacon lehetséges helyettesítés általában befolyásolhatja a nagykereskedelmi piac határait.

A **kiskereskedelmi szinten** lehetséges **keresleti helyettesítés** elemzése során a Tanács azt vizsgálta, hogy léteznek-e olyan, a fogyasztók által választott helyettesítő szolgáltatások, amelyek a szolgáltatókra nagykereskedelmi szinten éreztetik hatásukat.

A Tanács megállapította, hogy a tranzit nagykereskedelmi szolgáltatás felvevő piaca széles, a kiskereskedelmi elektronikus hírközlési forgalmi szolgáltatások közül az előfizetők tranzit szolgáltatást vehetnek igénybe a mobilból helyhez kötött hálózatba és vissza irányuló, illetve a mobil hálózatok közötti hívások, belföldi távolsági hívások, valamint nemzetközi hívások érdekében.

A helyhez kötött nyilvános telefonhálózatok előfizetői azokat a hívásaikat, amelyek nagykereskedelmi tranzit szolgáltatást vesznek igénybe (mint pl. belföldi, mobil és nemzetközi hívásaikat), helyettesíthetik a nagykereskedelmi tranzit piac részét nem képező közvetlen összeköttetés útján, közvetítőválasztással vagy behívókártyás szolgáltatással.

A Tanács a vizsgált nagykereskedelmi piachoz tartozó kiskereskedelmi piacok vizsgálata során megállapította, hogy a vizsgált nagykereskedelmi piaccal kapcsolatos kiskereskedelmi piacokon léteznek olyan keresleti, illetve kínálati helyettesítési lehetőségek, melyek a nagykereskedelmi piac szélesítését nem indokolják ugyan, de közvetve hatással vannak a tranzit nagykereskedelmi piacra is.

A **nagykereskedelmi szinten** lehetséges **keresleti helyettesítés** vizsgálata során a Tanács azt vizsgálta, hogy a tranzit nagykereskedelmi szolgáltatás helyettesíthető-e más nagykereskedelmi szolgáltatással.

A Tanács a keresleti helyettesíthetőség körében megvizsgálta, hogy a **bérelt vonali** szolgáltatás helyettesíti-e a nagykereskedelmi tranzit szolgáltatást. Megállapította, hogy a tranzit szolgáltatás kiváltása csak a bérelt vonalak nagykereskedelmi trónk szegmensének felhasználásával jöhetne szóba. Mivel a tranzit forgalmi szolgáltatáshoz szükséges valamilyen, a hívó fél által vezérelhető hívásirányító ill. kapcsoló funkció igénybe vétele, ezért a bérelt vonali szolgáltatás funkcionálisan nem helyettesíti keresleti oldalról a tranzit forgalmi szolgáltatást, továbbá a tranzit kapcsolásra alkalmas hálózat helyett megfelelő szövevényes hálózat létesítése jelentős többlet-költségekkel jár és többlet irányítási feladatokat ró a potenciális igénybevevő szolgáltató hálózatára.

A Tanács megvizsgálta azt is, hogy az előző piacelemzés során a híváskezdeményezési és hívásvégződtetési piacon JPE szolgáltatókra kiszabott azon hozzáféréssel és összekapcsolással kapcsolatos kötelezettség, amely lehetőséget biztosított az új piacról szolgáltatóknak, hogy a kötelezettek **egyetlen összekapcsolási pontján** keresztül valamennyi előfizető közvetítőválasztásos hívását összegyűjtsék, képvisel-e keresleti helyettesítést a tranzit szolgáltatásnak. A Tanács megállapította, hogy a helyettesítés csak részlegesen áll fenn. Azoknál a nem JPE szolgáltatóknál, amelyek szolgáltatási területe több számozási területre terjed ki, ez a kötelezettség nem áll fenn.

A Tanács megállapította továbbá, hogy a belföldi tranzit helyettesítése **nemzetközi tranzit** szolgáltató igénybevételeivel azért nem reális helyettesítés, mert – eltekintve a külföldi szolgáltatók eltérő áraitól – a külföldi szolgáltatók jellegzetesen csak a nagy inkumbens szolgáltatók összekapcsolási pontjain vannak jelen. A nemzetközi tranzit piacon szereplő szolgáltatók emiatt külön piacon tevékenykednek és nem tekinthetők a belföldi tranzit piac részének.

A Tanács így nem talált olyan keresleti helyettesítési lehetőségeket, amelyek a vizsgált nagykereskedelmi piac keresleti oldalról való szélesítését indokolnák.

A Tanács megvizsgálta, hogy van-e **kínálati helyettesítési** lehetőség azaz, hogy a tranzit piacra olyan szolgáltatók lépjenek be, amelyek eddig nem nyújtottak tranzit forgalmi szolgáltatást.

A Tanács megállapította, hogy a piacra lépés jelentős infrastrukturális beruházást jelentene, hiszen az új szolgáltatónak nem elegendő átviteli kapacitással rendelkeznie; olyan kapcsoló- illetve hívásirányító (router) eszközökre is szüksége van, amelyek a nemzeti (esetenként a nemzetközi) 7-es jelzőrendszerhez képesek csatlakozni és az azon keresztül megkapott információ alapján képesek irányítani a hívásokat a kívánt harmadik szolgáltató felé. A tranzit forgalmi szolgáltatás nyújtásánál szükséges továbbá a forgalom mérés és a mért forgalom szerinti számlázás, aminek eszközeivel az esetleg helyettesítőként szóba jöhető bérelt vonali szolgáltatók általában nem rendelkeznek.

A Tanács a fentiek alapján megállapította, hogy kínálati helyettesíthetőség az adott piacon nem áll fenn.

A Tanács a piac **földrajzi kiterjedését** a homogén versenyfeltételek megléte alapján határozta meg. Ennek keretében megvizsgálta, hogy definiálható-e olyan földrajzi terület Magyarországon belül, amelyen belül a szolgáltatás igénybe vétele, illetve nyújtása nem, vagy csak lényegesen nehezebb feltételek mellett lenne lehetséges, mint azon kívül.

A Tanács a tranzit forgalmi szolgáltatás jellegéből, a bejelentett szolgáltatás általános jellemzőinek vizsgálatából kiindulva megállapította, hogy ilyen elkülönülő földrajzi terület sem a szolgáltatás igénybe vétele (keresleti oldal), sem nyújtása (kínálati oldal) szempontjából az országon belül nem definiálható.

A szolgáltatók saját üzletpolitikai megfontolásaik alapján, nem pedig egyéb okok miatt korlátozhatják tevékenységüket földrajzilag, így ez a tény a vizsgált piac országos földrajzi kiterjedését nem befolyásolja.

A Tanács a fentiek alapján megállapította, hogy a vizsgált piac tekintetében a földrajzi piac **országos**, a Magyar Köztársaság területe.

II. Érintett piac vizsgálata

Az Ajánlás Mellékletében felsorolt piacok ex ante szabályozási szempontból való érintettségét a Bizottság három feltétel vizsgálatával állapította meg. Ezek a következők:

1. Magas és nem átmeneti belépési korlátok létezése a piacon
2. Hatékony versenyhez való közeledés
3. A versenyjog (ex post) alkalmazásának elégtelensége

Az adott földrajzi területen új piacra lépő szolgáltató saját, vagy kizárólagos használatában álló hálózat kiépítésével tud tranzit forgalmi szolgáltatást nyújtani. A Tanács megállapította, hogy a vezetékes piacokra történő belépés tekintetében adminisztratív és jogi korlátok lényegében nincsenek. A strukturális korlátokat illetően új hálózat létesítése jelentős beruházással, és így az elsüllyedt költség veszélyével jár. Ezen túlmenően, strukturális korlátként az új belépőnek ilyenkor is szembe kell néznie a méretgazdaságosság és választékgazdaságosság hatásaival.

A Tanács megállapította, hogy a meghatározott piacon észlelhetők ugyan a hatékony verseny jelei, azonban egyes piaci szereplők belső teljesítménye olyan nagyságrendű, hogy emiatt a hatékony verseny kialakulása az elemzés ezen fázisában még nem mondható ki. A kérdés csak a piac részletesebb vizsgálatával dönthető el, a piac érintettként történő vizsgálata során.

A verseny a vizsgálati időtávon belül nem közeledik a hatékony versenyhez, valamint, hogy egyedül a versenyjog nem elegendő az adott hírközlési piac szabályozásához.

Fentiek alapján a Tanács megállapította, hogy a tranzit piac tekintetében a Bizottság által használt ex ante szabályozást megalapozó 3 kritérium a vizsgált múltbéli időszakban teljesült, ezért a Tanács megállapította, hogy az azonosított piac érintettnek tekinthető és további részletes vizsgálata szükséges.

III. Piacelemzés, JPE szolgáltatók azonosítása

A Bizottság Tájékoztatójában (Guidelines) az erőfölény megállapítására alkalmazott kritériumokat a Tanács egyenként megvizsgálta, és ezek közül a következő kritériumok vizsgálatát tekintette kiemelkedően jelentősnek a tranzit piac elemzése során:

- piaci részesedés;
- választékgazdaságosság,
- vertikális integráció.

A Tanács megállapította, hogy a Tanács a szempontok együttes vizsgálata alapján megállapította, hogy az érintett piacon nincsen olyan szolgáltató, amely olyan kedvező gazdasági helyzetben lenne, hogy tevékenységét a versenytársaktól, a vevőktől, és végső soron a fogyasztóktól nagymértékben függetlenül folytathatná. A fentiek alapján a Tanács a vizsgált piacon **nem jelöl ki jelentős piaci erejű szolgáltatót.**

IV. Kötelezettségek kirovása

A Tanács jelentős piaci erejű szolgáltatót sem a folyó, sem az előző piacelemzés során sem azonosított, így kötelezettséget nem szüntet meg és újat sem ró ki.

V. A nemzeti konzultáció során beérkezett GVH és szolgáltatói észrevételek

1. A Gazdasági Versenyhivatal fontosabb észrevételei

A GVH alapvetően egyetért a határozatban foglaltakkal, bár álláspontja szerint a tervezetnek részletesebben kellene foglalkoznia a HTCC-csoport Invitel feletti irányításszerzésének a piacra gyakorolt lehetséges jövőbeni hatásaival. A GVH további észrevételei inkább, formai, illetve technikai jellegűek voltak, mely felvetésekre a Tanács részletes választ adott.

2. Szolgáltatók és társadalmi szervezetek fontosabb észrevételei

A határozat tervezetéhez a Magyar Telekom Nyrt. adott észrevételeket, melyben kérte, hogy ismételten és részletesebben kerüljön megvizsgálásra az Invitel és a Pantel lehetséges közös erőfölényes helyzete, valamint amennyiben valamely érintett piacon fennálló verseny megítélése szempontjából jelentős körülmény jut a hatóság tudomására, a Tanács haladéktalanul folytasson le új piacelemzést az adott érintett piacon, illetve piacokon. Ezen felvetéseket a Tanács megválaszolta.

VI. Az Európai Bizottság észrevételei a notifikáció során

Az Európai Bizottság a tranzit piaci anyaggal kapcsolatosan nem tett észrevételt.

A Bizottság a határozatot notifikálta.

A Tanács 2007. december 18-án jóváhagyta a DH-26157-15/2007. számú, üzleti titokmentes határozatot.